

Yksi yhteinen Raahе

Raahen kaupungin vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2019 – 2022

Raahen kaupunginhallitus 3.12.2018
Raahen kaupunginvaltuusto 10.12.2018

Sisältö

1 Johdanto	2
2 Vammaispalvelut.....	3
3 Vammaispoliittisen ohjelman tavoitteet	4
3.1 Elinvoimainen Raahе	4
3.2 Ihmisystävällinen Raahе	4
3.3 Oudosti houkutteleva	5
3.4 Osaava Raahе.....	5
3.5 Yksi yhteinen Raahе	5
4 Ohjelman toteuttajat ja vastuutahot	6
5 Vammaisneuvosto ja -järjestöt	8
6 Kysely vammaisjärjestöille ja kuntalaisille	8
7 Painopisteet ja seuranta	8
7.1 Kehittämisen painopisteet vuoteen 2022.....	8
7.2 Vammaispoliittisen ohjelman seuranta	8
Vammaispoliittista ohjelmaa valmisteleavan työryhmän kokoonpano	9
Lähdeluettelo.....	9
Liiteluettelo.....	10
Liite 1	10
Liite 2	11

1 Johdanto

Raahen kaupunginhallitus on kokouksessaan 2.10.2017 nimennyt työryhmän valmistelemaan kaupungille omaa vammaispoliittista ohjelmaa. Vammaispoliittisen ohjelman laatimista ohjaavat mm. YK:n yleiskokouksen hyväksymä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus, Suomen vammaispoliittinen ohjelma ja Valtakunnallisen vammaisneuvoston ohjeistukset, Kuntalaki sekä viime kädessä kaupungin oma strategia.

YK:n yleiskokouksen hyväksymän vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen tarkoituksena on taata vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti samat ihmisoikeudet ja perusvapaudet kuin kaikilla muillakin kansalaisilla, sekä edistää heidän ihmisarvonsa kunnioittamista ja lisätä tietoisuutta vammaisten henkilöiden oikeuksista. Sopimuksen johtavat periaatteet ovat syrjintäkielto, esteettömyys ja saavutettavuus.. Esteettömyyden käsitteeseen sisältyy fyysinen esteettömyys esim. rakennuksissa, liikenneväylillä ja ulkoalueilla. Saavutettavuuden käsitteeseen sisältyy aineeton ympäristö esim. verkkosivut, palvelut ja asenteet. Yleissopimuksessa käsitteeseen vammaisen henkilö kuuluvat ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa voi estää täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisen yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa. Vammaisuus ei niinkään ole yksilön ominaisuus, vaan enemmänkin yksilön ominaisuuden tai diagnoosin suhde ympäristöön ja ympäröivään maailmaan.

Kuntalaki velvoittaa kunnat osallistamaan vammaiset henkilöt heitä koskevaan päätöksentekoon. Vaikuttamismahdollisuus eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan on annettava asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta (Kuntalaki 410/2015, 28 §).

Raahen kaupungin vammaispoliittisen ohjelman tavoitteena on edellä esitettyjen YK:n yleissopimuksen asettamien tavoitteiden edistäminen ja palvelupuutteiden poistaminen. Samaa perusarvojen ja -oikeuksien toteutumista tavoittelee myös vuosille 2010 – 2015 laadittu Suomen vammaispoliittinen ohjelma, Vampo. Vampo on jaettu 14 vammaispoliittisesti merkittävään sisältöalueeseen, joista tähän Raahen kaupungin vammaispoliittiseen ohjelmaan on valittu ne kohdat, joihin kaupunki pystyy omalla päätöksenteollaan vaikuttamaan.

Raahen kaupungin strategiassa vuosille 2017 – 2021 tavoitellaan ihmisen kokoista kaupunkia, jossa saadaan eväät hyvään elämään ja luodaan edellytykset arjen hyvinvointiin. Vammaispoliittisen ohjelman tavoitteet kulkevat strategian rinnalla samaan päämäärään.

2 Vammaispalvelut

Vammaispalvelulain tavoitteena on edistää vammaisten henkilöiden tasa-arvoa ja mahdollisuuksia yhdenvertaiseen elämään muiden kansalaisten kanssa. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä järjestää Raahen kaupungin puolesta vammaispalvelulain ja erityishuoltolain nojalla palveluja niitä tarvitseville asiakkaille. Kuntien omistajaohjauksesta vastaa omistajaohjausryhmä, johon kuuluu jäsenkuntien kuntajohtajat ja kuntayhtymän johtavat viranhaltijat.

Vuonna 2017 vammaispalvelulain mukaisia palveluja sai yhteensä 220 raahelaista, mikä on noin 0,9 % kaupungin asukasmäärästä. Palvelukodeissa asui 12 vaikeavammaista henkilöä ja omassa kodissa henkilökohtaisen avun tuella 56 asiakasta. Eniten käytetty palvelu oli kuljetuspalvelu, jonka piirissä oli 170 asiakasta. Kuljetuspalvelujen käyttäjistä noin 50 prosenttia oli yli 65-vuotiaita. Asunnon muutostöitä tarvitsi 45 asiakasta. Vammaispalvelujen piirissä oli noin 40 erityislasta, joilla palvelujen saannin perusteena oli jokin muu syy kuin kehitysvamma.

Erityishuolto-ohjelma oli hyväksytty 205 kehitysvammaiselle, mikä vastaa 0,81 prosenttia kaupungin asukasmäärästä. Aikuisista kehitysvammaisista 82 asui palvelukodissa, 28 kotona omaisten kanssa ja 40 asui itsenäisesti. Kaikki kehitysvammaiset lapset asuivat vanhempiensa kanssa kotona. Palveluasumista järjestettiin omana toimintana Raahessa Antinkankaan palvelukodissa ja Kompassi-talossa, jossa on Vilpun asuntola ja tukiasuntoja, sekä Ruukissa Kaarna-kodilla. Asumispalvelujen tarvetta katettiin lisäksi ostopalveluilla. Päivä- ja työtoimintaa järjestettiin Raahessa Kuutin toimintakeskuksessa ja Paavolassa Työkeskus Paja-Pehkolassa. Säännöllisen toiminnan piirissä oli yhteensä 90 asiakasta. Lisäksi Kuutissa järjestetään lasten aamu- ja iltapäivähoitoa. Tätä palvelua käytti 10 perhettä.

Omaishoidon tukea sai 22 kehitysvammaista ja 23 vaikeavammaista/pitkäaikaissairasta lasta. Aikuisista kehitysvammaisista 12 ja vaikeavammaisista/pitkäaikaissairaista 9 oli omaishoidon tuen piirissä. Vuoden 2017 tilinpäätöksen mukaan vammaispalvelulain mukaiset toimintakulut olivat noin 1,9 miljoonaa ja kehitysvammalajien toimintakulut noin 5,2 miljoonaa euroa. Liitteenä 1 oleva taulukko perustuu vuoden 2017 tilinpäätöstietoihin. Siinä esitetään vammaispalvelujen kokonaiskustannusten lisäksi vammaispalvelulain ja erityishuoltolain mukaiset kustannukset eriteltynä avohuollon palveluihin ja asumispalveluihin. Palvelujen kysyntä kasvaa vuosi vuodelta, mikä näkyy taulukossa kustannusten nousuna verrattuna vuoteen 2016.

Liite 1 Vammaispalvelujen kustannukset 2016 – 2017

3 Vammaispoliittisen ohjelman tavoitteet

Raahen kaupungin vammaispoliittisen ohjelman tavoitteena on edistää vammaisten henkilöiden hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja tasavertaista osallisuutta yhteiskunnan toimintaan. Ohjelmalla pyritään varmistamaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus itsenäiseen ja hyvään elämään varmistamalla mahdollisuus koulutukseen ja työelämään, liikkumiseen ja kulttuurikokemuksiin sekä poistamalla osallistumisen fyysisiä, asenteellisia ja kommunikointiin liittyviä esteitä.

Raahen kaupungin vammaispoliittinen ohjelma linkittää yksilön tasavertaisen kohtelun tavoitteet kaupungin strategian viiden kantavan ajatuksen sisään. Näiden strategiasta tähän ohjelmaan siirrettyjen tavoitteiden mukaan Raahessa on

1. elinvoimainen
2. ihmisystävällinen
3. oudosti houkutteleva
4. osaava
5. yksi yhteinen Raahessa.

Vammaispoliittinen ohjelma antaa taustatukea toteuttaa niitä vammaisillekin hyvää elämää turvaavia perusasioita, joiden toteutumisen kaupunki voi omalla toiminnallaan ja taloudellisilla resursseillaan tehdä mahdolliseksi.

3.1 Elinvoimainen Raahessa

Kaupungin elinvoimaisuutta kuvaa mm. sen vetovoimaisuus ja taloudellinen vahvuus, osaaminen, työvoiman saatavuus ja kilpailukykyinen yrityskehitys. Elinvoimaisuus näkyy asukkaiden hyvinvoinnissa ja yhteisöllisyydessä sekä laadukkaissa palveluissa.

Elinvoimaisessa Raahessa

- asumiseen on tarjolla monipuolisia asumisratkaisuja ja niitä tukevia palveluja
- vammaisilla on mahdollisuus työllistyä toimintakykynsä rajoissa
- joukko- ja palveluliikenne toimii joustavasti ja vastaa käyttäjien tarpeita.

3.2 Ihmisystävällinen Raahessa

Esteettömyys on yksi tärkeimmistä tekijöistä vammaisten henkilöiden itsenäisen elämän ja osallisuuden toteutumisessa. Esteettömyyteen sisältyy liikkumisen helppouden lisäksi myös näkemis- ja kuulemisympäristön esteettömyys.

Ihmisyystävällisessä Raahessa

- rakennettu ympäristö on esteetön
- esteettömyys huomioidaan kaikessa kaupungin toteuttamassa rakentamisessa
- tietoliikenneverkko ja monipuoliset sähköiset kanavat varmistavat palveluiden saatavuuden.

3.3 Oudosti houkutteleva

Kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden tulee olla kaikkien saavutettavissa. Palveluita suunniteltaessa huomioidaan myös erityisryhmien tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Esteettömyys tuo palvelut kaikkien ulottuville.

Oudosti houkuttelevassa Raahessa

- esteettömyys huomioidaan kevyenliikenteenväylien sekä luonto- ja kuntopolkujen rakentamisessa
- merellisen luonnon kokeminen on mahdollista esteettömällä kevyenliikenteen rantaväylällä
- kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat fyysisesti saavutettavissa
- kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja matkailupaikat on rekisteröity palveluntarjoajiksi vammaiskortti.fi –sivustolle.

3.4 Osaava Raaha

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen artiklan 24 mukaan vammaisilla henkilöillä on oikeus koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen yhdenvertaisesti muiden kanssa. Vammaisten henkilöiden tulee päästä osallistamaan, hyvälaatuiseen ja maksuttomaan ensimmäisen tai toisen asteen koulutukseen omassa lähiyhteisössään.

Osaavassa Raahessa

- jokainen lapsi saa varhaiskasvatuksessa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatus-, opetusta ja hoitoa
- vammaiset lapset ja nuoret käyvät koulua ikätovereidensa kanssa
- henkilökohtaisella osaamisen kehittämissuunnitelmalla ja koulutusopimuksella varmistetaan yksilölle parhaiten soveltuva opintopolku ja koulutuksen tai ammatillisen tutkinnon löytäminen.

3.5 Yksi yhteinen Raaha

Suvaitsevainen, erilaisuutta ymmärtävä ja hyväksyvä ilmapiiri syntyy ihmisistä, raahelaisista. Yhteisen Raahan rakentaminen kuuluu meille jokaiselle ja kaikille kaupungin päätöksentekoelementeille, toimijoille, suunnittelijoille ja suunnitelmien toteuttajille.

Yhteisessä Raahessa

- koko väestölle tarkoitetut palvelut ja järjestelyt ovat kaikkien saavutettavissa
- asenneilmapiiri on suvaitseva ja vahvistaa vammaisten tunnetta yhteiskunnan jäsenyydestä.

4 Ohjelman toteuttajat ja vastuutahot

Hyväksyessään Raahen kaupungin vammaispoliittisen ohjelman kaupunginvaltuusto vastuuttaa kaupungin organisaation eri toimijat ohjelman toteuttamiseen ja palveluiden kehittämiseen. Kaupunginvaltuusto päättää myös ohjelman vaatimista taloudellisista resursseista talousarviossaan vuosittain.

	TAVOITE	VASTUUTAHO
Elinympäristö, rakennettu ympäristö, rakennukset ja kadut	Esteetön, vammaisystävällinen kaupunki. Kaavoitus tukee esteettömyyden toteutumista julkisten rakennusten, koulujen, päiväkotien, liikenneväylien ja viheralueiden rakentamisessa.	Rakennetun ympäristön lautakunta, tekninen johtaja; kehittämislautakunta, kaupunginjohtaja
Asuminen	Asuntoja ja eri asumismuotoja on monipuolisesti saatavilla. Palveluasumisen uustuotanto on varmistettu kaavoituksella.	Rakennetun ympäristön lautakunta, tekninen johtaja; kehittämislautakunta, kaupunginjohtaja
Työelämä, työllistyminen	Vammaisilla henkilöillä on mahdollisuus työkokeiluun, työharjoitteluun ja työllistymiseen.	Kehittämislautakunta, kaupunginjohtaja; hanketoiminta ja työllisyyden hoito yhteistyössä paikallisten yritysten, järjestöjen ja TE-keskuksen kanssa
Palveluiden saataavuus	Koko väestölle tarkoitetut palvelut ja järjestelyt ovat yhdenvertaisesti kaikkien tavoitettavissa. Tarvittaessa palveluita sovelletaan vammaisten tarpeisiin. Tietoliikenneyhteydet ovat toimivat ja hyödyntävät nykyaikaisia digitaalisia kanavia.	Rakennetun ympäristön lautakunta, tekninen johtaja; Tulevaisuuslautakunta, opetus- ja kasvatusjohtaja, Kehittämislautakunta, kaupunginjohtaja; yhteistyössä palveluntarjoajien kanssa
Liikkuminen	Liikkumismahdollisuuden ovat yhdenvertaiset. Esteettömyys huomioidaan kaikessa liikkumiseen liittyvässä suunnittelussa ja toteutuksessa (ajoradat, jalkakäytävät, pinnoitteet, kevyenliikenteenväylät, luonto- ja kuntopolut, liikuntapalvelut, merellinen luonto). Joukkoliikenne ja palveluliikenne vastaavat vammaisten liikkumistarpeita.	Rakennetun ympäristön lautakunta, tekninen johtaja ja tulevaisuuslautakunta, opetus- ja kasvatusjohtaja

Tiedottaminen	Tiedottaminen on selkokielistä ja monipuolista. Tiedottamisessa huomioidaan erityisryhmien tiedonsaannin tarpeet.	Kaikki tiedotuksesta vastaavat tahot
Kulttuuri ja vapaa-aika	Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut ovat kaikkien saavutettavissa. Kulttuuritapahtumiin on esteetön kulku ja WC-tilat ovat invamitoituksin. Kulttuuritiloissa on toimiva kuunteluympäristö, äänentoisto ja induktiosilmukka. Vammaiskortti.fi –sivustolle on rekisteröity ne kulttuuri-, liikunta- ja matkailukohteet ja palveluntarjoajat, joiden palveluissa huomioidaan vammaiskorttia käyttävät henkilöt.	Tulevaisuuslautakunta, opetus- ja kasvatusjohtaja; Rakennetun ympäristön lautakunta, tekninen johtaja; tapahtumajärjestäjät
Varhaiskasvatus ja perusopetus	Oikea-aikainen, yksilöllinen lapsen kehityksen ja oppimisen tuki. Oppimisympäristö on esteetön.	Tulevaisuuslautakunta, opetus- ja kasvatusjohtaja
Toisen asteen opin- topolku	Oppilaan- ja ammatinvalinnanohjaus yksilöllisten tavoitteiden mukaisesti. Oppimisympäristö on esteetön.	Tulevaisuuslautakunta, opetus- ja kasvatusjohtaja yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa
Osallisuus, vaikuttaminen yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon	Vammaisella henkilöllä on mahdollisuus osallistua häntä koskevien asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon.	Vastuu osallistumisesta on henkilöllä itsellään, mahdollisuus esteettömään osallistumiseen tapahtumajärjestäjällä. Rakennetun ympäristön lautakunta, tekninen johtaja; Tulevaisuuslautakunta, opetus- ja kasvatusjohtaja; Kehittämislautakunta, kaupunginjohtaja

Turvattu perustoimeentulo, riittävä elintaso ja itsenäistä elämää tukevat palvelut, kuten terveyden- ja sairaanhoitopalvelut ja kuntoutus- ja asumispalvelut ovat pääasiassa hyvinvointikuntayhtymän, yksityisten palveluntuottajien, Kelan sekä vakuutus- ja eläkelaitosten järjestelyvastuulla.

5 Vammaisneuvosto ja -järjestöt

Raahessa toimii kaupunginhallituksen asettama vammaisneuvosto, johon jäsenenä kuuluu kaupungin ja hyvinvointikuntayhtymän nimeämien edustajien lisäksi paikallisten vammaisjärjestöjen edustajia. Neuvoston yhtenä tehtävänä on vaikuttaa kunnalliseen päätöksentekoon tekemällä aloitteita sekä antamalla lausuntoja ja kannanottoja vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi.

Vammaisjärjestöt ja -yhdistykset edistävät jäsentensä oikeuksia, tarjoavat vertaistukea, vapaa-ajan harrastuksia ja koulutusta, ja ovat näin korvaamattomia vammaisen itsenäisen elämän tukipylyväitä.

6 Kysely vammaisjärjestöille ja kuntalaisille

Vammaispoliittisen ohjelman laatimisen tueksi järjestettiin kysely, jolla kartoitettiin vammaisyhdistysten ja kuntalaisten kokemuksia mm. esteettömyyden toteutumisesta, palveluiden saatavuudesta ja asenteista vammaisia kohtaan. Kysely toteutettiin Forms-kyselynä kaupungin nettisivulla. Kyselyyn oli mahdollista vastata myös paperilomakkeella. Kyselyn johtopäätökset liitteessä 2.

7 Painopisteet ja seuranta

7.1 Kehittämisen painopisteet vuoteen 2022

Vammaisten yhdenvertainen kohtelu ja esteettömyys ei toteudu välittömästi. Tämän vammaispoliittisen ohjelman tavoitteena on saada aikaan myönteinen asenne ja tahtotila, jonka luonnollisena seurauksena Raahan kaupunki tunnetaan vammaisystävällisenä kaupunkina asua ja elää.

Kehittämisen painopistealueina ohjelmasta nostetaan esiin kolme teemaa

- tiedottaminen ja viestintä
- joukko- ja palveluliikenne
- esteettömyys ja saavutettavuus.

Saavuttaakseen tiedottamisella ja viestinnällä mahdollisimman laajan joukon kuntalaisia tiedottamisen tulee olla selkokielistä, monipuolista ja monikanavaista. Tiedottamisessa on huomioitava myös kielellistä vähemmistöä edustavien vammaisten mahdollisuus saada tietoa häntä koskevista asioista ja päätöksistä ymmärrettävästi tilanteeseen sopivalla kommunikointivälineellä.

Toimivalla joukko- ja palveluliikenteellä mahdollistetaan kuntalaisten pääseminen palvelujen äärelle. Palveluliikennettä käyttävät pääasiassa vanhukset ja vammaiset, ja palveluliikenne tuleekin suunnitella vastaamaan käyttäjien tarpeita lisäämällä palvelutarjonta kattamaan myös iltaisin ja viikonloppuisin tapahtuvaa asiointia.

Liikkumisen ja rakennetun ympäristön esteettömyyden edistäminen tukee väestön mahdollisuuksia saavuttaa palveluita ja asioida itsenäisesti. Fyysisen esteettömyyden lisäksi palveluiden sähköinen saavutettavuus on yksi keskeisiä arvoja yhdenvertaisen kohtelun ja osallisuuden toteutumisessa.

7.2 Vammaispoliittisen ohjelman seuranta

Vammaisneuvosto seuraa ja arvioi vammaispoliittisen ohjelman toteutumista saadun palautteen perusteella, ja raportoi siitä toimintakertomuksessaan vuosittain. Velvoite ohjelman toteutumisen seuraamisesta kirjataan vammaisneuvoston toimintasääntöön.

Vammaispoliittista ohjelmaa valmistelevan työryhmän kokoonpano

Eija Sorjamaa, puheenjohtaja, vammaisneuvoston jäsen
Ritva Oinas, vammaisneuvoston jäsen
Marjatta Toivola, vammaisneuvoston jäsen
Maria-Liisa Heikkilä, vammaisneuvoston jäsen
Laina Leinonen, vammaisneuvoston jäsen
Pekka Poukkula, kaupunginhallituksen edustaja
Maija Laitila, Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän edustaja
Päivi Honkala, työryhmän sihteeri

Lähdeluettelo

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimus

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta Vane: Kunnallinen vammaispoliittinen ohjelma

Suomen vammaispoliittinen ohjelma 2010 - 2015

Sosiaali- ja terveysministeriö: Oikeus osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen, YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen kansallinen toimintaohjelma 2018 – 2019

Sosiaali- ja terveysministeriö: Vammaisia tulee kohdella samalla tavalla kuin muita ihmisiä, 2007:4 selkokieli

Kuntalaki 410/2015

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014

Kuntaliitto: Elinvoimainen kunta

Raahen kaupungin strategia 2017 – 2021

Raahen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma (30.5.2017) ja opetussuunnitelma luokille 1-9 (1.8.2016)

Liiteluettelo

- Liite 1 Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä, vammaispalvelujen kustannukset 2016 – 2017
- Liite 2 Yhteenveto vammaisjärjestöille ja kuntalaisille suoritetusta kyselystä

Liite 1

Vammaispalvelut				
	Tp 2016 Raahe	Raahe Ta 2017 Raahe	Tp 2017 Raahe	Tot % Ta 2017
Vammaispalvelut yhteensä				
Tuotot	-710 202	-757 095	-766 479	101,24
Toimintakulut	6 795 809	6 971 943	7 157 218	102,66
Poistot	524	1 537	2 305	149,99
Netto	6 086 132	6 216 385	6 393 044	102,84
Ulkok. osuus	-3 895	-1 532	6 441	-420,60
Ulkok. osuuden jälk.	6 082 237	6 214 853	6 399 486	102,97
Vammaisten ja vaikeavammaisten avopalvelut				
Tuotot	-6 870	-600	-6 982	100,00
Toimintakulut	1 392 319	1 389 088	1 514 372	100,00
Netto	1 385 449	1 388 488	1 507 390	100,00
Vaikeavammaisten asumispalvelut				
Tuotot	-43 525	-48 000	-60 819	126,71
Toimintakulut	469 989	486 096	466 720	96,01
Netto	426 464	438 096	405 901	92,65
Kehitysvammaisten avopalvelut				
Tuotot	-75 603	-60 083	-72 822	121,20
Toimintakulut	1 279 799	1 255 428	1 457 141	116,07
Poistot	0	0	65	
Netto	1 204 196	1 195 345	1 384 384	115,81
Kehitysvammaisten palveluasuminen				
Tuotot	-584 203	-648 411	-625 855	96,52
Toimintakulut	3 502 706	3 791 010	3 669 036	96,78
Poistot	524	1 537	2 240	145,79
Netto	2 919 027	3 144 135	3 045 421	96,86
Kehitysvammaisten laitoshoido				
Toimintakulut	150 996	50 321	49 949	99,26
Netto	150 996	50 321	49 949	99,26

Liite 2

Kysely vammaisjärjestöille ja kuntalaisille

Vammaispoliittisen ohjelman laatimisen tueksi järjestetyllä kyselyllä kartoitettiin raahelaisten näkemyksiä mm. esteettömyyden toteutumisesta, palveluiden saatavuudesta ja asenteista vammaisia kohtaan. Kyselyyn vastasi 54 kuntalaista ja seitsemän paikallista vammaisyhdistystä.

Vastanneiden kuntalaisten määrän perusteella kyselyn tuloksia ei voida pitää erityisen kattavina, ainostaan suuntaa-antavina. Kyselyyn vastanneista keskiverto vastaaja oli iältään 19 – 65 vuotias, läheisen kanssa omistusasunnossa asuva eläkeläinen. Vastanneista 25 % oli työelämässä.

Vastaajissa oli liikuntavammaisia, näkö- ja kuulovammaisia, kehitysvammaisia, ja henkilöitä joilla oli joku muu pysyvä tai tilapäinen haitta. Noin 64 % vastaajista käyttää jotain apuvälinettä. Apuvälineiden saatavuus on vastaajien mielestä pääasiassa kunnossa.

Tiedusteltaessa esteettömyyden toteutumisesta noin 40 % vastanneista totesi, että rakennetun ympäristön, kulkuväylien ja rakennusten esteettömyys ei ole täysin toteutunut. Muutamassa vastauksessa toivottiin esteetöntä luontopolkua.

Kyselyssä kartoitettiin myös kotona asumisen tueksi tarvittavia palveluja. Puolet vastaajista käytti kuljetuspalveluja, noin 40 % siivous- ja asiointipalveluja, ja 20 % kotihoito- ja ateriapalveluja. Saatavilla olevia palveluja kommentoitiin yleisesti riittäviksi, mutta palveluliikenteen osalta toivottiin laajempaa käyttömahdollisuutta, esim. ilta-aikaan ja viikonloppuisin.

Kyselyssä tiedusteltiin palvelujen tiedonsaannin osalta mitä välineitä ja lähteitä vastaajat käyttävät tiedon etsimisessä. Vastaajat käyttävät tiedonsaantiin sanoma- ja paikallislehtiä (70 % vastaajista) ja sähköisiä kanavia (60 %) sekä palveluntarjoajien omaa ilmoittelua (38 %). Vastaajista 20 % koki, että tiedonsaannissa on ongelmia.

Vastaajilta tiedusteltiin syrjityksi tulemisen tai epäasiallisen kohtelun kokemuksia yrityksissä tai kaupungin palveluissa. Vastaajista 29 % koki tulleen syrjityksi tai saaneensa epäasiallista kohtelua ja 64 % ei ollut havainnut kohdallaan syrjintää tai epäasiallista kohtelua.

Kyselyn lopussa kysyttiin mitä mielikuvia vastaajissa herättää lause ”Yksi yhteinen Raaha”. Vastauksen perusteella yksi yhteinen Raaha voi syntyä kun ihmiset ovat tasa-arvoisia, palvelut toimivat ja sekä konkreettiset että asenteelliset esteet on poistettu.

Vammaisyhdistyksille esitetyissä kysymyksissä tiedusteltiin yhdistysten käsitystä apuvälineiden ja palvelujen saatavuudesta, työllistymisestä ja esteettömyyden toteutumisesta. Lisäksi tiedusteltiin vaikutusmahdollisuuksista ja yhteydenpidosta kaupungin ja yhdistysten välillä.

Yhdistysten vastausten mukaan apuvälineiden ja palvelujen saatavuudessa ei pääsääntöisesti ole ongelmia. Vammaisten henkilöiden työllistyminen Raahessa on mahdollista mutta työ- tai harjoittelu- paikkoja saisi olla enemmän. Esteettömyys ei yhdistysten mielestä ole toteutunut ja varsinkin keskustan kaduilla talvikunnossapito on puutteellista.

Yhdistysten mielestä vaikuttaminen vammaisten asioihin on mahdollista, mutta kehitettävää siinäkin vielä on. Kahdella seitsemästä vastanneesta yhdistyksestä oli nimetty henkilö yhteydenpitoon yhdistyksen ja kaupungin välillä.

Tiedottamisen osalta toivottiin säännöllistä tiedottamista ajankohtaisista asioista, mutta todettiin, että sähköinen tiedottaminen ei yksin riitä. Neuvorassi sai tiedottamisesta kiitoksia.

Seitsemästä vastanneesta yhdistyksestä kuusi ilmoitti osallistuvansa yhdistysten yhteisiin tapaamiin. Yhteisiä tapaamisia toivottiin enemmän ja niihin mukaan myös kaupungin edustajia.